

หัวข้อวิจัย	การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการท่องเที่ยวชายแดนลุ่มน้ำโขง-โขง : กรณีศึกษา แก่งคุดคู้ อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย
ชื่อผู้วิจัย	ดร.สุวารี ศรีปุณณะ ศษ.ด. ^{1*} นางมณีรัตน์ สุตันตั้งใจ M.Sc. ² และ นายวินัย สุตันตั้งใจ M.Sc. ²
คณะ	คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
สถาบัน	มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย
ปีการศึกษา	2548

บทคัดย่อ

จังหวัดเลยเป็นจังหวัดชายแดนไทย-ลาว โดยมีแม่น้ำโขงและแม่น้ำโขงเป็นพรมแดน มีแหล่งท่องเที่ยวชายแดน ซึ่งตั้งอยู่ริมฝั่งแม่น้ำโขงคือแก่งคุดคู้ ซึ่งจำนวนมีนักท่องเที่ยวมากที่สุดแห่งหนึ่งในจังหวัดเลย แต่คุณภาพด้านการจัดการท่องเที่ยวยังต้องปรับปรุง โครงการวิจัยจึงได้ศึกษาแบบแผนและสภาพการจัดการท่องเที่ยวชายแดนแก่งคุดคู้ เพื่อค้นหารูปแบบการปฏิบัติการพัฒนาการท่องเที่ยวให้ได้คุณภาพและมาตรฐาน โดยใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม ประชากรในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ กลุ่มผู้ประกอบการท่องเที่ยว ชุมชน หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และนักท่องเที่ยว เครื่องมือที่ใช้วิจัยคือแบบสำรวจ แบบสอบถาม และการวิเคราะห์โดยใช้เทคนิค SWOT/AIC ใช้เวลาดำเนินการวิจัย 1 ปี (มิถุนายน 2547-พฤษภาคม 2548)

ผลการวิจัยพบว่า แก่งคุดคู้มีแบบแผนการจัดการท่องเที่ยวโดยคณะกรรมการหมู่บ้าน ส่วนพื้นที่รอบนอกของแก่งอยู่ภายใต้ความรับผิดชอบขององค์การบริหารส่วนตำบลและพื้นที่ทั้งหมดดูแลโดยองค์การบริหารส่วนจังหวัด ระบบการบริหารเป็นขั้นๆ ทำให้เกิดความไม่ชัดเจนในหน้าที่รับผิดชอบ เนื่องจากการขาดผู้ประสานงานระหว่างองค์กร สภาพและคุณภาพการจัดการท่องเที่ยวที่ชี้วัดจากระดับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวโดยใช้ดัชนีชี้วัด 10 ข้อ ได้แก่ การประชาสัมพันธ์ สถานที่จอดรถ ป้าย สภาพแวดล้อม ร้านอาหาร สินค้าของที่ระลึก สุขา ความปลอดภัย กิจกรรมการท่องเที่ยว และการท่องเที่ยวทางเรือ พบว่าส่วนใหญ่มีความพอใจระดับปานกลาง

ผลการจัดเวทีร่วมของภาคีที่เกี่ยวข้องพบว่าทุกฝ่ายเห็นตรงกันถึงความพร้อมของแก่งคุดคู้ในด้านทุนทางธรรมชาติและทุนทางสังคมเพราะมีธรรมชาติที่สวยงาม ผู้คนมีใจให้บริการ มีกลุ่มที่เข้มแข็งหลายกลุ่ม แต่ปัญหาของการพัฒนานั้นเกิดจากการบริหารจัดการแบบพหุภาคี และการขาดผู้นำทางความคิด ดังนั้นรูปแบบของการพัฒนาที่เหมาะสมคือ หนึ่งการมอบหมายให้ภาคีที่มีความพร้อมดูแล

พื้นที่ บริหารโดยการประชุมระดมความคิดเห็นและมอบหมายหน้าที่ความรับผิดชอบตามความเหมาะสม และสองการสร้างความสำเร็จและกำหนดเป้าหมายให้ชัดเจนโดยใช้ดัชนีชี้วัดเป็นมาตรฐานในการพัฒนาคุณภาพ จากการดำเนินการดังกล่าวพบว่าสภาพพื้นที่และการบริหารงาน มีความแตกต่างอย่างชัดเจนระหว่างก่อนพัฒนาและหลังพัฒนา

โดยผลจากการสำรวจความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวกลุ่มทั่วไปเกือบร้อยละ 50 และนักท่องเที่ยวกลุ่มควบคุมร้อยละ 65 เห็นว่ามีการเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดี คนในชุมชนกว่าร้อยละ 83 มีระดับความพึงพอใจมากที่สุดในด้าน พื้นที่การวิจัย ความเชี่ยวชาญของคณะวิจัย ระยะเวลาในการทำวิจัย กระบวนการวิจัย การมีส่วนร่วมของคนในพื้นที่ และการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นจากงานวิจัย ผลต่อเนื้องที่เกิดขึ้นได้แก่ มีการแบ่งกลุ่มรับผิดชอบหน้าที่ในระดับกลุ่ม มีการเสนอโครงการในระดับองค์การบริหารส่วนตำบล และองค์การบริหารส่วนจังหวัดได้อนุมัติงบประมาณบางส่วนในการปรับปรุงพื้นที่

ดังนั้นจึงสามารถสรุปได้ว่าการวิจัยการท่องเที่ยวแบบมีส่วนร่วมที่ใช้มาตรฐานระดับนานาชาติมาประยุกต์ให้เข้ากับลักษณะของพื้นที่วิจัย และกลุ่มนักท่องเที่ยวของพื้นที่นั้นๆ เพื่อสร้างเป็นดัชนีมาตรฐานของท้องถิ่น โดยให้ภาคีที่เกี่ยวข้องได้ร่วมคิด วางแผน และดำเนินการ ภายใต้การประสานงานและความช่วยเหลือโดยองค์กรภายนอก เช่น สถาบันการศึกษา และองค์การบริหารส่วนท้องถิ่น เป็นรูปแบบการพัฒนาคุณภาพการท่องเที่ยวที่ทำให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อทุกฝ่าย จึงควรที่จะได้รับการสนับสนุนเชิงนโยบาย เชิงโครงสร้างพื้นฐาน เพื่อให้เกิดเครือข่ายการท่องเที่ยวในเขตชายแดนลุ่มน้ำโขง-โขง ที่จะสามารถเชื่อมต่อกับประเทศเพื่อนบ้านได้ต่อไป

¹ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ² คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี * หัวหน้าโครงการวิจัย

Research Title Boarderland Hueng-Khong river tourism quality and standard development :Case Study Keang Khud Koo, Chiang Khan, Loei.

Name Dr.Suwaree Sripoonsa Ed.D.^{a*} , Mrs.Maneerat Suthanthangjai M.Sc.^b and Mr.Winai Suthanthangjai M.Sc.^b

Faculty Humanities and Social Sciences

Institute Loei Rajabhat University

Year 2005

Abstract

Along the great Mae Khong River, there is a natural beauty tourist attraction known as "Keang Khut Koo". This unique area is well known for more than century and considered to be one of the most attractive tourist destinations in Loei Province. However, tourism quality here is still far beyond the standard. As a Participatory Action Research (PAR), this project aims to study tourism management pattern in order to develop tourism models and to promote this unique tourist destination. Parties involved in this study were stakeholders, local communities, local government organizations and tourists. The study was carried out for one year starting from June 2005 until May 2006, mainly by mean of surveys, questionnaires, interviews, and AIC/SWOT analysis.

Preliminary study revealed that this small area has been managed by village committee for years. Local authority was only responsible for outer surrounded area of Keang Khut Koo and Provincial authority was supposed to look after the whole area. However, all parties seemed to ignore their responsibility, lack of cooperation and blame each other, which then resulted in poor management and the area was left unpleasantly for many years. To solve this problem, we then set up a tourism standard based on 10 indicators (i.e. information center, car park, signs, environmental quality, food stalling, gift shops, toilets, security, tourist activities and ferry operation). These indicators were then evaluated by the tourists via questionnaires and found to be only moderate satisfaction to them. Group discussion was also carried out and the results showed that the area has high potential both naturally and socially but lack of leadership and partnership cooperation. Therefore, all parties involved had agreed to set up an action development by having responsible groups and clear model to follow so that tourism standard can be improved.

After the model was put into action, tourism standard was again evaluated by tourists and the community itself. It was found that over 50 percent of general tourists and over 65 percent of controlled groups noticed a positive outcome. As a whole, 83 percent in the community reached high satisfaction after development. There were establishment of responsible groups, area development proposals and consequently approved grants from provincial authority. As a result, it can be clearly seen that PAR on the area-based model using community driving-force with

outside assistance gave the optimum outcome of community tourism management. In conclusion, it is recommended that government policy on tourism and efficient infrastructures should be improved to support a possible tourism linkage between Loei and our neighbor nations in the near future.

^a *Faculty of Humanities and Social Sciences,* ^b *Faculty of Science and Technology, Loei Rajabhat University* *Project Leader